

Providential Pain Perspective

פרשת בהעלותך תשפ"ד

2

18. על-פי ה' — According to the word of HASHEM. The people did not break camp immediately after the cloud lifted from the Tabernacle. First, the cloud moved from the Tabernacle and hovered over the camp of Judah in a beam-like formation. Then the trumpets would be sounded and Moses would announce (10:35), "Arise, HASHEM . . .," and they would begin the journey. When it was time to encamp, the cloud would arrange itself over the camp of Judah like a tent. Then Moses would announce (10:36), "Return, HASHEM, to the myriad thousands of Israel" (Rashi).

3

נתיבות

בהעלותך

שלום

מז

5252 □ RABBI FRAND ON THE PARASHAH 2

וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדות ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר כן יהיה תמיד וגו' על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. הנה התורה"ק היא נצחית ומלמדת ליהודי את דרך ה', ויש לבאר מה הנצחיות בפרשה זו ומהי דרך ה' שיש ללמוד ממנה.

4

רשימות

לקט R. Wachszel (פ)

צח

מצוה לדורות

אמר בשם רבי ירוחם, דאיתא בספרי "אחרי ה' תלכו, זה עמוד הענן וזה מצוה לדורות" וקשה, הרי הענן היה רק ארבעים שנה ואיך הוא מצוה לדורות, וביאר

אריכות עיומה בענין המסעות (87)

באריכות עיומה כופלת התורה וחוזרת וכופלת שוב ושוב את העובדה שמסע בני ישראל וחנייתם היה על פי השם והוא פלא לשם מה כל האריכות ביארו רבותינו, עם ישראל בענין המסעות בא לתקן את החטא שחטאו בו במעשה העגל, יסוד החטא היה פזיזות ומהירות אחר שמשו רבינו בושש מלבוא לא המתינו עוד מעט בכל דרך שניסה אהרן הכהן לדחות את ענין נשיית העגל הם מיהרו ודחקו לעשות עגל תיכף ומיד.

בשל כך ציוה עליהם הקדוש ברוך הוא לבנות את המשכן ממחרת יום כפורים ולמרות שבכ"ה בכסליו כבר גמרו את כל הכנתו לא הוקם המשכן ד ראש חודש ניסן, ללמד אותם פרק בסבלנות ולאמונה בהשם יתברך.

מסעות - לימוד סבלנות

וכמו כן היה ענין המסעות, בני ישראל באותה העת היו טעונים בחבילות בות שהרי אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רסג) "לפי שאין כל חד מן ישראל שלא עלו בידו תשעים חמורים טעונים כסף וזהב", בכל חניה צריכים לפרוק את המטענים ובכל מסע היו צריכים לחזור ולטעון ובכל גת לא ידעו מתי המסע הבא ומתי החניה הבאה דבר זה היה בכדי ללמדם מידת הסבלנות, נתאר לעצמינו מצב כזה רז מורה את כל המסעות

15. On the day the Tabernacle was set up, the cloud covered the Tabernacle that was a tent or the Testimony, and in the evening there would be upon the Tabernacle like a fiery appearance until morning. 16. So it would always be: The cloud would cover it, and an appearance of fire at night. 17. And whenever the cloud was lifted from atop the Tent, afterwards the Children of Israel would journey, and in the place where the cloud would rest, there the Children of Israel would encamp. 18. According to the word of HASHEM would the Children of Israel journey, and according to the word of HASHEM would they encamp; all the days that the cloud would rest upon the Tabernacle they would encamp. 19. When the cloud lingered upon the Tabernacle many days, the Children of Israel would maintain the charge of HASHEM and would not journey. 20. Sometimes the cloud would be upon the Tabernacle for a number of days; according to the word of HASHEM would they encamp and according to the word of HASHEM would they journey. 21. And sometimes the cloud would remain from evening until morning, and the cloud would be lifted in the morning and they would journey; or for a day and a night, and the cloud would be lifted and they would journey. 22. Or for two days, or a month, or a year,

Ramban — apparently addressing the wordiness explains that some encampments were uncomfortable and not enjoyable, and the cloud was stationary for months on end. Imagine the scene: millions of people settle in an encampment and find that it is not a very pleasant place to be. They wait longingly for the cloud to start moving, but it just rests there atop the *Ohel Moed*. Nevertheless, no one makes a move. They wait patiently for the cloud to start moving.

Sometimes the situation was reversed. *Klal Yisrael* was on the move for many days, and finally, tired and weary, they reached a beautiful oasis and the cloud halted. Thrilled to be in comfortable environs, they quickly pitched their tents, unpacked their belongings, and settled down to rest their weary bones. Lo and behold, as soon as morning dawned, the cloud began to move.

"Move?" they might have thought to themselves. "Why now? Can't we just remain here to rest for a few days?"

But not a single member of the *Klal Yisrael* said a word. They packed up, and followed the cloud.

To put things into perspective, I once saw the results of an opinion poll in which respondents were asked what the most stressful experience in their life was. Death of a parent took second place. Moving was first.

Stress or no stress, not one member of *Klal Yisrael* complained. They followed the cloud faithfully.

"The Jews gladly gave up the comforts of the more hospitable areas of the wilderness, even though they had been there only a day or two in some instances. They resettled in areas that were extremely uncomfortable and stayed for days or months on end, simply because Hashem instructed them to do so via the cloud."

SUNDAY

In Hebrew, a *savlan* is a porter: one who transports a load. A porter struggles to carry his burden but never thinks of casting it down. He knows that this is his task and it is this for which he is paid. A *savlan* is one who has made it his nature to accept every situation thrust upon him, regarding it as a load he must carry. More precisely, it is his load which specifically he must carry. *Savlanus* is not only tolerance of others; *savlanus* is acceptance of anything that may come a person's way. It is a quality that stems from humility and is a prerequisite for peace of mind.

באחת המקומות, למחרת בבוקר נעלה הענן וצריכים שוב לטעון את החבילות, בחניה הבאה החליטו לא לפרוק את החבילות שהרי בין כך מחרזשיכים לנסוע ואז עוברים כמה ימים ולא נוסעים, הם מוכרחים כבר לפרוק את החבילות, למחרת בבוקר נעלה הענן, מצב זה בו אדם הולך בדרך ואינו יודע היכן יחנה, הוא טעון חבילות רבות ובכל פעם משתנה זמן החניה עלול לדום לאיבוד הסבלנות, עם ישראל עמד בנסיון ולא התלונן ובכך כיפר על זאת העגלה.

CHAPTER 13: ACCEPTING THE WAY THINGS ARE

that is the key to growing and getting pleasure from the growth, and that is genuine *emunah*.¹³

ש כאן מצות עשה ללכת אחרי השגחה, ובכל דור יש השגחה, רק במדבר היה דוד ענן בגלוי, ובפרסום רב. ובשאר דורות יש ג"כ עמודי ענן? "עמודי ענן ימים בהסתור ובהעלם".

13. There is an important point to be made here, and the Rebbe does so later in his words. He explains that acceptance does not mean that one cannot hope for a better tomorrow. In fact, he writes "sheha'adam tzarich l'kavos b'chol rega sheyoshiyahu Hashem — that a person must hope at every moment that Hashem will save him." This fascinating and possibly surprising line implies that it is a Torah value, perhaps even a Torah imperative, for a suffering person to constantly hope that Hashem will save him. Actually, though, there do seem to be numerous Torah sources that indicate likewise. See, for example: Tehillim 27:14; Yalkut Shimoni, Tehillim, remez 707; Bereishis Rabbah 98:13; Nesivos Shalom, Vayechi, maamar "Lishuasecha Kivisi Hashem"; Midrash Shochar Tov, Tehillim 40, "kavoh kivisi..."; Ramchal, Maamar HaKivui and Pesukei HaKivui brought in the appendix of the Kitzur HaHavanos of the Ramchal. (In 'Tzav V'ziruz, os 35, the Rebbe powerfully describes his son's [Reb Elimelech] serious illness in 5695. The Rebbe dramatically describes the pain he was experiencing and his tefillos for his son's recovery. Numerous times in that chapter he mentions his feelings of kivui, hope (see s.v. machlas, rachem, k'hadur, ein kamocha, borei yesh). In light of his words here, it becomes clear that his hope was not simply an attempt at optimism but an *avodah*. Consequently, the suffering person must walk a very delicate balance between hope and acceptance: On the one hand, he must always hope that his situation improves and that things will get better. Hashem can do anything (see chapter 29), and one must hope to be saved (see Ramchal, Maamar HaKivui and Pesukei HaKivui brought in the appendix of the Kitzur HaHavanos of the Ramchal). At the very same time, though, he must accept that He hasn't yet saved him, and He might not. What is best for him is the way it is and the way it will be, even if it is not necessarily what he wants. One needs to learn to accept the circumstance of the present and grow from it (see the Rebbe's words in Derech HaMelech, Shabbos Chazon 5696, s.v. v'hinei yeshna), while hoping for a better tomorrow. This balance really goes to the core of what *emunah* is. *Emunah* is knowing that while Hashem can do anything, that does not mean that He will. He will do what is best for a person, even if that is not what the person is hoping for. (See *Emunah U' Bitachon* of the Chazon Ish, ch. 2, where he explains

אחד ואחד מישראל, הכלל והפרט יש לו את עמוד הענן שמוליכים אותם אים לו, רק צריך לחפש את העמוד ענן, כנראה שלא כ"כ קל למצוא כיוון שזה יתור, אבל ישו

בונן בטורה זה של המסעות, והלא היו להם אוהלים ומטלטלים רבים צאן ובקר כסף ורכוש רב, כמובא בגמ' (בכורות ט'), שהממעט ישיאת רכוש מצרים היה משאו משא תשעים חמורים, ובמשאם טולם הלא נכלל טף וילדים רכים, עד שמארגנים את הכל לחניה וחה והנה באותו יום מצטווים שוב לנסוע, צריכים שוב לארוז הכל משיך להטלטל מבלי לדעת אימתי יחנו, וגם כשחוננים אין שלוה נע, שהרי גם אם חניה זו תהא לתודש או שנה סוף סוף מוטרדים המה ד שאין הם יודעים כלום מראש, אם כן בכל רגע הם בטרדה שמא שו יצטרכו להטלטל, כך שבמסעות אלו לא היתה להם שום רגיעה ולו ללו לרגע אחד, וכלשון רש"י דברים א, מו: "י"ט שנה עשו בקדש, ט שנה היו הולכים ומטורפים וחזרו לקדש, עשרות מסעות וטלטולים שך תשע עשרה שנה בלבד. ועם כל זה, לא מצינו שום התלוננות על י כה קשה, והרי צער וטלטול זה קשה הרבה יותר מחסרון אבטיחים ימים ובצלים, גלות זהו צער גופני ונפשי המצער את הנפש בצער נורא לטולי גברא ללא קביעות מסויימת כלל. יודעים אנו כמה קשה כל ברת דירה ולו אפילו פעם בשנה באופן קבוע, וכאן ללא שום קביעות, ידה ממושכת, בבקר תאמר מה יהיה בערב ובערב מי יודע מה יהא קר, והנה בהנהגה זו לא מצינו שום תלונה, אלא אדרבא, מעידה התורה "את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה".

ב. כאשר הנהגת ה' בגילוי ובהתחדשות, קל לציית ולסבול ככל אשר יצווה, אולם הקושי הוא בהנהגת הסתר או אף בהנהגת גילוי כאשר נדושה היא בהרגל

אה לתת טעם בזה להיות כי החניה והנסיעה היתה על פי העלות הענן, ובהעלותו ואז יסעו, וכאשר ישכון הענן יחנו, אם כן כמו עיניהם ורואים את הענן מסתלק או שוכן, וכן במהלך נסיעתם היה הענן נוסע הם, והיו רואים את ציווי ה' בעיניהם ממש, וכאשר רואים אמונה בעין ל להיות מקיים: "בטל רצונך מפני רצונו", כשהקב"ה מטייל עם האדם ביד ומטלטלו - יכול האדם להטלטל מ"ב מסעות מבלי אומר ודברים.

בם תאמר, והלא במשך כל התקופה של הליכה במדבר באופן קבוע, היה ענן ה' עליהם יומם להקיפם בענני כבוד, וא"כ כמו כן ראו את באופן מתמיד ולא רק בשעת המסעות, ואיך עלה בלבם להתלונן עץ ענייני בשר שום ובצל?

אלא כשהענן היה שוכן ועומד ומקיף לישראל שלא בפעולת הסתלקות נסיעה והינות, היו מסוגלים להתלונן כי ההרגל מאופן מתמיד זה של הקפת הענן היה מסיח דעתם מהתבוננות זו, שהנה עננו של ה' מול עיניהם, ורק כאשר היו רואים את דבר ה' ממש מול עיניהם והכיצד עתה מתרומם הענן לאמר להם: סעו! ורואים הכיצד הענן נוסע, ופתאום שוכן הוא על המשכן לומר להם: חנו פה! היו יוצאים אז ממהלך ההרגל ומתבטלים לרצון ה'.

וההסבר לכך הוא, היות ועיקר הנסיון של האמונה הוא בעידן ההסתר כשההרגל שולט, ולא בעידן הגילוי.

13 ג. הסיבה לקושי האמונה - כי האלקים בשמים ואתה על הארץ

אומר החכם מכל האדם שלמה המלך (קהלת ה', א'): "אל תבהל על פיך, ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלקים, כי האלקים בשמים ואתה על הארץ, על כן יהיו דבריך מעטים".

האדם עובר בחייו טלטולים רבים, אכזבות רבות, התקות והציפיות של האדם בעולם על פי רוב מתבררות, ולאדם נדמה כי הנה ה' עזבו ואולי גם שכחו, וכנאמר: "ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני". וזאת מהסיבה כי אין האדם רואה בעין את אשר נפעל בכל רגע של סבלו, וכי

כל צער וסבל ולו הקטן ביותר, יש לו חשבון ונפעל מכל מיני יסורים פעולות גדולות. וכמו שאומרת הגמרא (ערכין טו): היכי דמי יסורים? כגון שבא ליטול ג' פרוטות ועלה בידו שתיים, או אם התהפך לו חלוקו, או כאשר ביקש שימזגו לו חמין ומזגו לו צונן, ואפילו חלום רע הוא בהשגחה, וכמו שאומרת הגמרא (בבכרות דף נה ע"ב): לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב.

ועל כך אומר שלמה המלך: לו היה האדם בשמים והיה רואה את אשר נפעל לטובתו בכל סבל שהינן סובל בעולם, היה שמח ומודה לה, אלא שהאדם על הארץ, ולכן מזהירו "אל תבהל על פיך, ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלקים". וכדי שיוכנו הדברים היטב נמשיל זאת במשל נמרץ.

וזו באמת תשובה אמיתית וכללית לכל התמיהות שעולות בליבות בני אדם, אם זה שאלות באמונה בהשגחה, צדיק ורע לו רשע וטוב לו, קושיות ידיעה ובחירה וכיוצא, עלינו להבין דבר פשוט, כי לכל שאלות אלו התשובה היא אחת, השכל שלנו מוגבל במקום בזמן ובגוף, ומה שמעבר למוגבלות חומריות אלו אין השכל יכול להבין ולצייר מאומה, ואילו למעלה בשמים לאחר פטירת הנשמה שמתחררת ממוגבלויות אלו, הרי שהכל מוכן, ושם רואים את הצדק והיושר שבכל פרט שנעשה

כאן כבריא, ומצב זה הוא לצורך הנסיון והבחירה לבחון את כנות אמונתנו בכורא גם כאשר אין אנו מבינים את הנהגתו, שזה עיקר הנסיון כאשר נסרת מהאדם הבנת הנהגה, ועם כל זה מיתמם הוא עצמו עם בוראו מכח אמונתו.

18 A Fire in the Darkness - 2. Kabane
PART FOUR: HOW SHOULD I FEEL ABOUT MY FEELINGS?

Uncertainty, though, is a part of life.⁵ However, there is something that can make that easier: Despite one's uncertainty, there is one thing that is certain — and that is that Hashem is deciding our tomorrow. Hashem is good, and what He does is good. That is certain. He controls tomorrow, and that makes tomorrow *certainly* good...even if tomorrow will hurt.⁶

The Torah commands,⁷ "Tamim tihyeh im Hashem Elokecha — Be whole with Hashem Your God." Rashi explains that this a command to prohibit using divination or sorcery to predict the future. It's interesting that such acts render someone not "tamim — whole." Seemingly, there are more appropriate terms to describe someone involved in such behaviors; why is "tamim" the term chosen? What about divination and sorcery renders someone not "whole"?

The idea is that the inclination to want to know what the future holds is because one is scared of it — scared of the uncertainty. Knowing what will be makes one feel more in control and less nervous. Because one's fear of the future is most acute when one's present is painful or broken, one is more likely to seek out divination or sorcery to predict the future when he feels broken. "Tamim tihyeh" is a command to see past the brokenness and "be whole" with Hashem, realizing that while we may not know the details of the future, what we *certainly* know is that it is in His hands.⁸ The brokenness is an allusion — "be whole."⁹

הסבא מנוברדוק היה אומר: אם אחרת לאוטובוס, אל תאמר אחרתי * אוטובוס זה, אלא הקדמתי לאוטובוס הבא. מאחר שזו המציאות העכשוית, מחוייב הנך להשלים עמה ולהתבטל לה, כי המציאות מורה מה בעצם רצון ה'. ולפי זה, אם באת לחנות או למשרד מסויים באיחור ומועד הבא יהא רק למחרת - עליך להאמין, לא שאחרת היום למשרד או לחנות, אלא הקדמת ביום אחד, שהרי שוב לא יפתח אותו משרד - רק למחרת, כי לומר "אחרתי" פרושו אולת יד והתרשלות, וזהו חוסר אמונה בהשגחה, ועל כך הרבה יותר קשה להשלים מאשר כאשר סובר האדם הקדמתי לאותו מקום כי דחקתי השעה ועדיין אין רצון ה' שאבוא על רצוני, משום שמאד קשה להינצל ממינות כאשר יש להאשים אחרים, מכאשר אין לו להאשים אלא את עצמו, שאז קל יותר להתגבר על המינות ולהתבטל לרצון ה'.

אחר שחלפו כמה חדשים נוספים, כבר היה העשיר בטוח שהמלאכה הסתיימה, וכשהתאכזב מציפיתו, הציף את קבלנו במילים קשות: הנך מועל בתפקיד! הנך עצל, אין אתה מזרו את פועליך, וכנראה החלטתם לגזלני ולסחוט את כספי!"

הנה נתבונן: לו היה אותו עשיר מתגורר באתר הבניה, ורואה כמו עיניו כיצד הפועלים עובדים וכיצד בכל רגע ורגע העבודה מתקדמת, וכי הרוטן? בודאי שלא! גם כשאינו מבין בתחום הבניה, מה הביאו שוד בנאמניו? על כי אינו רואה ויודע מכל הנעשה ומתקדם לתועלתו בכל רגע ורגע.

די נמצא בצרה וזה זמן רב שממתין לשידוכו, לזרע של קיימא, לבריאותו, לפרנסתו, נזכר באביו שבשמים. מרים טלפון - תפילה לבוראו וזועק להצלתו. ישועתו משתהה חדשים מספר - ושוב מרים פון לביוראו: רבוננו של עולם, מה איתי? למה לא מטפלים בי? ולאחר כמה חדשים מרים טלפון נוסף לבוראו, והפעם, מרוב צער וזעם, זן: רבוננו של עולם, נראה לי ששכחת אותי! "ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני" (ישעיה מט, יד).

עונה הקב"ה? "התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה גם אלה תשכחנה ואנוכי לא אשכחך" (שם טו).

נו לדעת! אנו למטה לא מבינים ולא רואים את הנעשה להתקדמו ועתנו ואין לנו מושג כלל בעבודתו של הקב"ה, אולם נאמן הוא לפעול וועתנו ללא הרף, וכל רגע ורגע של עיכוב הישועה מלבוא אלינו יש לתועלת לטובתנו. ובעצם, כל סבל - ולו הקטן ביותר - הוא בחשבון דום הישועה לבוא עלינו - "כי האלקים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים".

ה. מעשה בהרמב"ן ותלמידו

שה מפורסם בתלמידו של הרמב"ן ז"ל שחלה ובא הרמב"ן לבקרו. כיון שראה שקיצו קרב ובא והולך הוא לבית עולמו, אמר לו: ע נא, בני, את אשר אצווך. דע שבעולם העליון יש היכל עליון, ושמה זות למשפט והשכינה נצבת בעדתם. הא לך קמיע, ודע שבקמיע זה חו לך כל שערי ההיכלות שברקיע עד שתגיע להיכל העליון הזה, ת תשאל כמה שאלות עצומות שיש לי בנוגע לכלל ישראל. את אלות נתן לו בכחב, ובקשו שיבוא אליו בחלום ויגיד לו את התשובות שישמע שם.

ור התלמיד לבית עולמו. ויהי היום והרמב"ן יושב על יד חלונו ועוסק בתורה, והנה הופיעה דמות תלמידו לנגד עיניו. אמר לו התלמיד: רבנו, שבכל מקום שבאתי והראיתי את הקמיע נפתחו בפני השערים, וני לי רשות לעלות מעלה מעלה עד ההיכל הזה שאמרת לי, וכשרציתי אול את הקושיות שהכין לי רבי ומורי, נראה לי מיד שכל הקושיות קיימות בעולם האמת, ששם עלמא דקשוט והכל בצדק ובמשפט.

(מובא ב"ילקוט מעם לועז", שופטים, עמ' פא)

Sforno (9:17-22) explains that by way of this description, the Torah is recounting the greatness of *Bnei Yisrael*. They traveled through the desert exactly as Hashem wished, despite the many hardships involved. At times, they might have camped in a terribly uncomfortable place, yet they would remain there until the cloud moved despite their intense desire to camp elsewhere. Alternately, they might have stopped at an oasis that provided abundant food for them and their animals, but they would move on as soon as the cloud lifted, even if it was after only a few days.

Sforno's explanation can be understood with regard to the spiritual realm as well. Even we can sense that certain places have more spirituality, or are more conducive to spirituality, than others. Likewise, in the desert, there were times when *Bnei Yisrael* camped in a veritable spiritual oasis where *avodas Hashem* was easier, but they might have been pressed to move on after a few days. Conversely, at times they camped in an area devoid of any spirituality, where they encountered much difficulty in their *avodas Hashem* and in overcoming their *yetzer hara*. Nevertheless, they would remain there as long as Hashem willed.

This idea should be integrated into our own lives as well. Often, a person senses that *Hashgachah* has placed him in a specific location or situation. Sometimes he feels that this is to his benefit, while at other times it seems that it is to his detriment, since it might

"If Hashem put a person in a specific situation, then he must serve Hashem to the best of his ability under the circumstances."

be extremely difficult to properly serve Hashem in that location. However, he should know that if Hashem put him in a specific situation, then he must serve Hashem to the best of his ability under the circumstances. If he senses that his *avodas Hashem* is easier, he should take advantage of the opportunity afforded him. If, on

the other hand, he senses that his *avodah* is more difficult, he must exert himself to overcome his *yetzer hara* and accomplish as much as he can.

It is Hashem Who decides where each person will be. We are not supposed to run away from the location where we were placed, nor can we ignore it. If a person is facing difficulties in his *avodah* that he feels are connected to his place of residence, he should seek the advice of a rav. He might be surprised to hear that he should remain there and face the challenges that Hashem has designated for him. (*Shiurei Chumash, Parashas Beha'alo'secha* 9:17)

24

ובאה התורה להורות בזה לכל אחד בפרטות, שצריך האדם להאמין שכל מסעותיו הם רק על פי ה', ואין דבר בעולם שנעשה לבד, ואין אפילו דבר קטן הנעשה על פי הטבע, אלא כמו במדבר שהיה גלוי דבר זה, כן הוא בכל אדם בכל מסעותיו. ואף שאינו רואה את הענן הנוסע לפניו, מכל מקום צריכים להאמין שיש מי שמנהל את כל מסעותיו.

ולכן כל דבר שעובר על האדם, ואפילו כל עבודה שהוא עובר, וכל מעבר אפילו דבר קל, ובוודאי כל צרה ושמחה העוברת עליו, הכל על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. הכל מתחיל ונגמר רק על פי ה'.

ובזה שהאדם מאמין שהכל הוא מה', נפטר מהצרות שעוברות עליו, כי כל הצרות המתרגשות ובאות על האדם ה"ו, הן רק כדי שיקבל עליו עול האמונה, ולא יחשוב על דבר מהטבע, או על איזה אדם שהוא שגרם לו הצרה, אלא ידע שהכל מסתתר תחת ענן, ומתחת לכל הדברים יש א'ל מסתתר בשפירי חביון.

יד. אמונת ההשגחה פירושה שאין ה' שוכח יצוריו ופועל למענם בכל רגע

ועיקר ההצלחה בנסיונות האמונה, היא בהתכוננות רבה במציאות ה' והשגחתו עלינו תמיד, לאדם נדמה שישועתו מתעכבת מלבווא מפני שנשכח הוא מאת ה', ומדמה לעצמו שהוא כמו הפונה למשרד השיכון לקבל דירה, והנה אישורו מתעכב ואינו נענה, ובכן מה הוא חושב, בודאי שאת תיק הבקשה שלי טמנוהו מתחת אלף תיקים של פונים אחרים ויש לי להמתין זמן רב עד שיפעלו למען התיק שלי.

אצל הקב"ה אין הדבר כן. הקב"ה פועל בתיקיהם של כל בני האדם יחד, ובכל רגע ורגע פועל הקב"ה כבעל מלאכה אמין לטובת האדם, וכמו שכן כינוהו להקב"ה בפרקי אבות: "ונאמן הוא בעל מלאכתך לשלם לך שכר פעולתך", הקב"ה הוא כביכול כמשל הקבלן האמין והישר שעובד באמונה ובהתמדה למען תיקון בריותיו, ואם האדם היה יודע זאת בבירור היה בוש מאד מהרהורי חשדו בבורא, כי הקב"ה לא ינום ולא ישן מלצדק את האדם ולהשיבו על האמת, וכנאמר (שמואל ב' יד, יד): "וחושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נידת", דהיינו כביכול הקב"ה חושב מחשב היאך לא ידח האדם ויבוא אל תיקונו. וכל עיכוב וסבל זהו בעצם איתגר נוסף להשלים את המרגלית הטהורה - הנשמה השוכנת בגוף האדם, וזאת בהיות האדם מתמודד בסבלו מתוך אמונה שאכן הקב"ה מטפל בבעייתו בכל רגע ממש.

טיב פרשת בהעלותך התורה קסה

R. Kabinowitz

בזמן הזה יש כעין הענן. כי לפעמים מתעורר צורך לאדם לנסוע למקום מסוים, ואין לו חשק לכך והוא ממאן לנסוע לשם. אך גילוי נבואה צדיקי הדורות, שבמצב כזה עליו לנסוע למקום ההוא, כי משמים יציעים שיסע לשם כדי לתקן ניצוצות שהתגלגלו לשם ומצפים רבות בשנים לתיקונם וכיו"ב. וכן מובא בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זצ"ל.

הוא שאמר דוד המלך (תהלים לו, כג): 'מה' מצעדי גבר כוננו'. ויש שהמליצין על כגון דא, את מאמר חז"ל (מכות י. ב): בדרך שאדם רוצה לילך לילכים אותו. כלומר, וכי בדרך שאדם רוצה הוא אכן הולך? הלא 'מוליכים אותו'!

הרחיב להסביר הענין בספה"ק יברורת שלמה' להרה"ק רבי שלמה מלוצק זצ"ל מגדולי תלמידי המגיד ממעזריטש זי"ע (פרשת וישב) ל: כתיב 'בכל דרכיך דעהו' וכו', ולפעמים הוא צריך לילך ולעשות דבר דבר ולשום לדרך פעמיו, ויבוא מזה איזה מצוה או קידוש ה', או מור איזה שידוך על ידו, או שארי דברים שרצון הבורא ב"ה לעשות.

לגמור על ידו. גלל כן צריך האדם הנלכב אשר עיני שכל לו לבטוח בד', ואע"פ כן אם יראה שיוזמן לו איזה דרך או איזה מעשה, אף שלפי הנראה הוא דרך הטבע כדרך כל הארץ, ידע נאמנה שהוא בהשגחה פרטית מהבורא ית"ש, וכו', ע"ש.

ואריכה התורה בכמה פסוקים לפרט בדיוק את סדר המסעות והחניות של ישראל, ובוודאי שיש בזה כוונות נסתרות וסודות עילאיים. דוע מה שמובא בשם מרן הבעש"ט זי"ע (עין בספר בעש"ט עה"ה, פר' מסעי), מ"ב המסעות שעברו ישראל במדבר, לא עברו זאת רק פעם אחת מדבר, אלא כל אדם בעולם הזה עובר את המ"ב מסעות, והן כל ההרפתקאות שעוברות על האדם במהלך ימי חייו.

מובא בספרים הקדושים, שבכל פעם שעובר על האדם אחד ממסעותיו ורוצה לצאת ולעבור בשלום את המסע, סגולה גדולה היא, לקרוא בתורה בפרשה של סדר המסעות, ובה יזכה להעלות את הדבר לשרשו, ויעבור הכל בשלום.

27

We all have times in life when things are going well for us. We feel that we are in a good position, financially and emotionally. Sometimes those periods last for a long time, but sometimes the good times depart almost as quickly as they came. The bright cumulus clouds of yesterday are gone, and gloomy storm clouds descend.

Sometimes the situation is the opposite. We are having a particularly rough time. It seems that everything that could possibly go wrong, does. We go to sleep each night wishing that morning will herald the beginning of brighter days, but it doesn't. The cloud has no silver lining, and it refuses to pick up and move.

It is natural to start to feel anxious and angry in such situations. We wonder why the good times had to end so soon, and why the bad times seem to last forever.

We are quick to judge the Jews who went through the wilderness; we find it easy to castigate them for their failures and sometimes think that we are above their behavior. This parashah opens our eyes to their unflinching faith and their willingness to accept Hashem's Will, difficult as it may have been.

מסילות בלבנם
R. Eisenberger

28

א. "שהאדם הוא עולם קטן והכל נרמז באדם, ובלבול וסתמימות המחשבה נקרא עננים, שפני עב וענן שמחשיך על פני הארץ, כן כשהמחשבה מבלבל נחשך השכל של האדם, ונעשה לאדם כמו עב וענן בשכלו" וכו' (רב ייבי תהלים יח טו).

31

ביום הקים את המשכן

כך הוא גם כאשר מקימים משכן לשכינה עם בנין בית נאמן בישראל, "איש ואשה, זכר - שכינה ביניהן" (סוטה יז א), והרי זה כח עצום של קדושה שמתהווה בעולם, לכן שכיח מאוד שמיד בראשית דרכם של בני הזוג הם נתקלים בקשיים שונים הבאים מצד כוחות הטומאה, אם בסכסוכים שונים ומשונים, ואם בכל מיני דמיונות שוא שהרי זה מקח טעות, וכיוצא"ב. ולולי ששומעים ונשמעים לקול נבונים זל אנשים מן הצד, אנשים בעלי יישוב הדעת עם נסיון החיים, שאומרים להם שכך הוא סדר עולם כמנהגו נוהג, וגם זה יעבור - היו הרבה מזוגות הצעירים מוצאים עצמם בחזרה בבית ההורים תיכף ומיד.

ע"כ כך הוראת הכתוב כאן, אומר התיבות שלום, "וזהו שנאמר: 'וביום הקים

את המשכן' לשון נסתר, ולא כתיב וביום הקים משה את המשכן, דקאי על כל יחיד הבונה את משכנו הפרטי, וביום הקים את המשכן כיסה הענן את המשכן, כאשר יהודי מקים את משכנו מיד קמים עליו נסיונות בבחינת ענן המורה על הסתר וחשכות. ובערב יהיה על המשכן כמראה אש, הוא זמן התגברות החומריות והתאוות שיצר הרע בוער בו כמראה אש."

איך רואים השגחה

הוא היה אומר, מי שלא מחפש לראות השגחה, לא יראה השגחה, ולא יחיה השגחה, ולא ידע מה זה השגחה! ואם יחפש לראות השגחה, מיד יראה השגחה על כל צעד ושעלו דוה הכלל אם לא מחפשים לא רואים.

30-b

לרצון לפני אבינו שבשמים, אבל בזמן שנתקל בקשיים מיד בראשית דרכו בזאת ידע כי נכון הדבר מעם האלקים, אשר על כן זה לצנינים בעיניהם של כוחות הטומאה,

ובכן, מעצם הגסיונות עליו לשאוב עידוד וחיווק עצום להתגבר ולהמשיך

במעשיו הטובים, מתוך ידיעה נאמנה וברורה שבכך הוא סותר ומפריע לכוחות הטומאה. כאשר אדם פותח חנות או בית מסחר חדש זה לא איכפת לאף אחד זולת למתחרים שלו, ואם שומע קולות מתנגדים יודע הוא שיש כאן מתחרים שהוא עומד להם בדרכם, כך כשאחד פותח שער בקדושה יש קולות והתנכליות מן המתחרים ששמצד הטומאה, שמרגישים שהוא מפריע להם במעשיו. עליו לאורך עזו וסבלנות, לדעת שאין אלו אלא קשיי התחלה שיעברו עם הזמן, "אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות" (רש"י שמות יט ה).

29

ונבין את מהות הענן והאש שהוזכר כאן בכתוב איך שזה מתלווה לכל אחד מאתנו, כי דברה תורה בלשון בני אדם אשר ביום או בשעה שאין ההצלחה מאירה לו פנים זה נקרא אצלו יום מעונן ומצב מעורפל, כאילו ענן כבד פרוס מעליו וחוצץ בעד קרני השמש מלהאיר את יומו; שמי זוהר הצלחתו מכוסים בחושך ענן וערפל."

ואם לכל אורך שנות חייו דרכו של אדם רצופה באבני נגף של מכשולות ונסיונות, פעם בכה ופעם בכה, כי זה כל האדם ותכליתו בעולם להיות נלחם ביצרו - הרי שזה בא באופן מיוחד מיד בראשית דרכו, בכל עת שבא לכוון ולהקים איזה ענין חדש בקדושה, "ביום הקים את המשכן", יש התגברות מיוחדת להחשיך אורו, "כסה הענן את המשכן", עם עיכובים

שונים בצורת 'חבלי לידה' המתלולים לכל דבר חדש בכלל ולדבר שבקדושה בפרט.

30a

כך הוה מרגלא בפומיה דמו"ר הראש ישיבה הגר"ד קופלמן זצ"ל לומר, שסימן מובהק על טיב הפעולה ונכונותה הוא בזמן שיש מניעות. בדרך כלל בכל יוזמה חדשה יש מקום לספיקות והיסוסים, מהיכי תיתי שזה דבר נכון והוא העולה

בצורה כללית ניתן להגדיר את הנסיונות תחת שני סוגים, א) בחיצוניות, בצורת הפרעות וקשיים מצד בני הבית (האשה והילדים או הורי אשתו) או מצד החברה והסביבה, ב) בפנימיות, כשכבא לעשות דבר שבקושה פתאום מוצא עצמו עומד במלחמת יצר קשה שאף פעם לא הכירו. הראשון 'כסה הענן' זה נסיון טכני וגשמי שמאיים על קיום הדבר וביצועו בפועל, והשני 'כמראה אש' הוא נסיון רוחני שצריך להתמודד עמה ולעמוד איתן ברוח.

סדר החיים

הוספה הכתוב להורות לנו העצה לעמוד בנסיון. ראשית כל, אל יקהל ויסוג. אחר, אלא יידע שכך הוא סדר החיים, מי שמכיר דרך הסט"א יודע שכך הוא הדרך וסדר הדברים, בכל מוסד קדוש חדש, לידת נשמה חדשה, וכן הקמת עסק חדש או בנין חדש, תמיד בהתחלה יש התנגדות.

צריך לחדור מבעד להנסיון והחשכות ולהכיר שזה כענן כלה וילך.

ולקיים בעצמו (ישעה כו ו) "חבי כמעט רגע עד יעבור זעם" ואז שמש הצלחתו יאיר ויזרח. "ועל יהודי לדעת שכל זה הוא נסיונות החיים, כמרומו בהמשך הפסוק: כן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה. שכך הוא הסדר 'תמיד' בכל ימי חייו של יהודי, שעובר תמיד נסיונות של הסתר, ושל אש היצר הרע" (נתיבות שלום). אל לו לעצור בראשית דרכו מתוך מחשבות ייאוש שלא הולך לו, 'עס גייט מיר נישט', אלא יידע נאמנה שזה הולך והולך, דכך באמת זה הולך, 'אזוי גייט עס'!

זאת ועוד יידע, שהקשיים הללו מהוים קרש קפיצה להתעלות והתרוממות. זה שאמר: "ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל - שיהודי ידע שכל אלו הנסיונות מוליכים אותו לקראת הטוב, שכאשר תסתלק החשכות בעת 'העלות הענן', אחרי כן יסעו בני ישראל' או יסעו ויעלה ממדרגה למדרגה, החשכות מביאה אחר כך לאור גדול, וכמו שאמר חז"ל (אבות ה ג): 'עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם' שלכל השגותיו ומדרגותיו הגיע אברהם אבינו על ידי הנסיונות שעברו עליו... שכדי

להעלותם למדרגות עליונות הרי הם צריכים לעבור נסיונות.

וזה מלמדת התורה בפרשה זו, שכן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה, זהו סדר החיים של יהודי, חיים הרצופים נסיון אחר נסיון. אך כל זה מביא לינת ליראיך נס להתנוסס' (תהלים ו ס), שילפי העלות הענן מעל המשכן, כאשר מסתלק החושך, 'יסעו בני ישראל', או אז מתחיל הוא לנסוע ולהתעלות למדרגות גבוהות" (נתיבות שלום).

העבודה במצבים של חשבות

וכאן אנו באים ללימוד חשוב מאוד, על סדר ודרך העבודה במצבים של 'הענן יכסנו'. בספרו של המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (עלי שור ח"א שער ראשון פרק ה) מקדיש פרק מיוחד בענין תקופות העליות וירידות, "כי חלוף מצבי הרוח דבר טבעי הוא ואין להתיאש כלל", ודבריו הם קילורין לעינים וחשובים ונחוצים מאוד לעובדי ה' בכלל ולהורי בחורים בפרט.

נקודה חשובה מאוד העולה מתוך דבריו היא, שאסור לחוסם נגד הירידות, זאת אומרת שמבחינה מסוימת צריך האדם להיות מודע לכך, להכיר במצבו שהוא נמצא עכשיו בזמן של ירידה, ואשר זה חלק מהיי העבודה לעבור מצבים של ירירות, וכשהוא במצב זה העבודה הנדרשת ממנו היא לשמור על מעמדו ומצבו, לא ללחוסם על התעלות אלא על קיום והשרדות שלא לאבד מה שהצליח להשיג עד עתה.

כך הוא הדרך בעבודת ה' שמדי פעם נכנסים במצב של ירידה, שכן העבודה היא בבחינת (בראשית כה יב) "סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה - והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", וכמדובר כמה פעמים שזאת הירידה לצורך עלייה, שעל כך נאמר (משלי כד טז): "כי שבע יפול צדיק וקם", ואין כאן המקום להאריך בזה רק להגיע לנקודת עניינינו, שבהיות והעובר ה' נמצא תמיד בשאיפה להתעלות, מטבע הדברים גם במצב כזה של ירידה הוא מבקש להתעלות, ואם נלחם על כך בחרוף נפש אבל למעשה אין הדבר עולה בידו כרצונו, שהרי סוף סוף במצב של ירידה הוא נמצא, אז עלול הדבר שיגיע לשברון לב ועצבון רוח, יאוש ועצבות, עד שקשה יהא לו להיחלץ מזה אף כאשר מצב הירידה תעבור.

כך זאת העצה היעוצה כשמרצא עצמו במצב של נפילה וירידה, תהיינה הסיבות לכך מה שתהיינה, ישים עיקר דגש העבודה על מלחמת קיום, אינו מסוגל עכשיו להתקדם ולהתעלות כרצונו אבל לפחות ישתדל שלא יתדרדר ויפול לשאול תחתיה ח"ו.

שתמיד עלה הדבר בידו, ועכשיו משום מה הוא נתקל בקיר אטום, הלב סגור ושום דבר לא עוזר לו. צריך להכיר בכך שזה זמן של ירידה וקטנות המוחין, ובאם יתקש ללחוסם ולהשיג את הבהירות שהוא רגיל אליה סופו לבא לידי ייאוש ואף פעם לא יחזור אל מקומו כבתחלה, חכמת העבודה בעת כזאת הוא לעמול ולהזיע, לא להרים ידים ח"ו להפסיק מעבודת התפלה מתוך הרגשת שוא שאין תפלתו רצויה לפני המקום, אלא להשלים עם כך שבתקופה זו יתפלל בלי התרגשות והתעוררות, עד שירחם עליו ה' ותחזור אליו ההארה ביתר שאת וביתר עוז.

יש זמנים של עליה והתקדמות, ויש זמנים של ירידה, שהם למעשה זמני עצירה ועמידה, שאז צריך לשמור על הקיים, שלא יאבד בדעתו ורוחו ויפסיד כל המדרגות שכבר השיג, יחפש וימצא בעצמו נקודות אור לשמח את נפשו בהם כדי להתחזק ולהחזיק מעמד.

ואם ישכיל לעמוד איתן ולעבור בהצלחה את התקופה הקשה הזאת, תקופת העמל והיגיעה, מובטח הוא אשר יאחרי כן יסעו, כאשר יסתלק הענן והחושך יתחיל לנסוע ולהתעלות למדרגות גבוהות.

אש תמיד 373

שבח הוא לאהרן שלא שינה

בזה ביארנו גם כן את הפסוק (לעיל ה. ג) "ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר ציוה ה' את משה". ופירש רש"י "ויעש כן אהרן - להגיד שבחו של אהרן שלא שינה".

וכבר נתקשו המפרשים מה שבח הוא זה לאהרן הכהן שלא שינה ממה שנצטווה, וכי אפשר להעלות על הדעת שישנה מצויו הי"ת ביד משה, ואפילו פחות שבפחותים לא היה משנה מצויו מפורש, ואהרן הכהן על אחת כמה וכמה, ואם כן צריך ביאור מהו השבח בזה שלא שינה, ואדרבה דבר זה יכול להתפרש כגנאי שבכלל יש הוה אמינא שישנה ממה שצריך לעשות.

אלא הביאור הוא כי הנה לכל אדם יש מצבים משתנים ומשברים, ויתכן שיום אחד הוא קם בהתלהבות גדולה לעבודת ה', מאידך ביום אחר אשר ירבו טרדותיו ועסקיו התלהבותו פחותה יותר, והיינו אף שתמיד עושה את המוטל עליו אבל השאלה באיזה צורה עושה זאת ובאיזה אופן.

SOMETIMES FINDING HASHEM'S hand is difficult. When circumstances are overwhelming and things seem to be getting more painful, it can be hard to see that Hashem is with me. If anything, all I see is pain and hurt.

~ If my relationship with Hashem can be built by seeing Hashem in my life,¹ how am I to build a relationship if I do not see Him in my life?

The way to build a relationship with Hashem when one's pain makes it difficult to see Him is to make a shift in the way one views the pain. The shift is in seeing that the pain is not Him being absent from one's life, it's Him being active. Sometimes Hashem guides our life with what we clearly recognize as kindness. Other times, it doesn't feel so kind. But it is. Hashem does only kindness, and sometimes His kindness is painful. Nevertheless, it is an indication of His consistent involvement in our life, not His absence.

➔ Pain is not bad.² We only feel upset at one who is hurting us when we feel his intent is to be cruel. However, if the intent is love, we are not upset.³ One would not be upset at one's parent for peeling away his skin to remove a dangerous splinter, or at a doctor for making an incision to

perform a lifesaving surgery.⁴ The defining difference behind the way one views someone who hurts him is how he views his intention for doing so.

41 Hashem loves us deeply.⁵ The pain He gives is an expression of that love. He hurts us because He loves us.⁶ If we view the pain that Hashem gives us as a deep expression of His love, it will only indicate His ever-present involvement in our life⁷ and will not interfere with the relationship but actually build it.⁸ It is not that Hashem hates or has abandoned us; the exact opposite is true. The pain He gives us means that He cares enough to give us pain when we need it. Viewing it that way makes the relationship stronger.⁹

The Torah describes *klal Yisrael's* departure from Mitzrayim, including the route they took and the details of their exit.¹⁰ What is difficult, though, is that the *pasuk* describing the *amud ha'eish*, pillar of fire, is written in present tense,¹¹ even though it is discussing what already happened. That *pasuk* is incongruous with the rest of the section and needs an explanation.

10 "And Hashem walks before them in a pillar of cloud by day, to guide them along the way, and in a pillar of fire by night, to give them light, that they might travel day and night. He did not move away the pillar of cloud by day or the pillar of fire at night from before the people."

* The idea is that the pillar of fire was not a onetime phenomenon, but rather continuous, until today. The fire in the desert was only a symbol of the way things are, always, for the Jew. There are times when life might feel dark, a desert of spirituality or anything good. The pillar of fire reminds us that even in the dark, Hashem is with us. Not just with us, but lighting the way. The *amud ha'eish* is a constant reality in a Jew's life, not simply a historical occurrence.

➔ But it actually goes deeper. Fire is a symbol of *din*, strict judgment.¹² The pillar of fire is a symbol of Hashem's *din*, and, ironically, that symbol of *din* was the light that lit up the journey of the Jews in the desert.¹³ Hashem's love can also express itself through challenge, since the challenges, as well, are meant to facilitate our greatness. They are also an indication that Hashem is with us,¹⁴ watching us, loving us, guiding us, and helping us become great.¹⁵ The light is often the *din*.¹⁶ The *din* is actually kindness.¹⁷

Hashem knows that our greatness is worth the pain and effort that it takes to achieve it. Hashem believes in who we can become and is committed to helping us get there. He knows that despite the challenge of

והנה אהרן הכהן עבר מצבים ומשברים קשים, נפטרו לו שני בניו בטרגדיה נוראית, והיו אלו לא סתם בנים אלא גדולי הדור ושקולים יותר ממשה ואהרן, וכדאיתא במדרש (ויקרא רבה יב, ב) "אמר משה לאהרן, אחי, בסיני נאמר לי שאני עתיד לקדש את הבית הזה, ובאדם גדול אני מקדשו, והייתי סבור שמא או בי או בך הבית הזה מתקדש, ועכשיו שני בניך גדולים ממני ומך."

• אין ספק כי היה לו מזה צער נורא. וכמו כן העובדה שחטא העגל נעשה בגרמתו לא סרה ממחשבתו כל העת (עיי' תורת כהנים א, יט), כל זה יכול לגרום אצלו לעלויות ומורדות בעבודת ה', פעמים בהתלהבות גדולה יותר ופעמים כשצערו רודף אותו, יעשה עבודתו רק מתוך ההרגל.

לזה מפרש רש"י "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה", לא משנה באיזה מצב הוא נמצא, או כמה קשה לו, את עבודת ה' הוא עושה תמיד באותה צורה ובאותה ההתלהבות כבתחילה, כל מה שעובר עליו בחייו הפרטיים אינו סיבה להוסיף או לגרוע מעבודת ה' בשמחה המוטלת עליו, וזהו שבחו הגדול שעבודת ה' שלו אינה תלויה כלל במצב הרוח שלו ולכן תמיד היא באותו האופן ואותה צורה בלי שינוי כלל.

39

מעלת האמונה העליונה - בלי שום קושי

* זוהי גם כן כל מעלת האמונה שעלינו להאמין בבורא יתברך תמיד בלי שום שינוי, כי בדרך כלל יש לאדם עליות או ירידות וכמו שכתב ה"חזון איש" בתחילת ספרו "אמונה וביטחון": "מידת האמונה היא נטיה דקה מעדינות הנפש", ופעמים שאדם מתחזק מאד במידה זו ופעמים שנחלשת היא אצלו, אבל המעלה העליונה שיגיע האדם למדרגה בה אמונתו היא מוחלטת בלי שום קושי על הנהגתו של הבורא יתברך, ולא משנה באיזה מצב הוא נמצא, אם יותר קשה לו או פחות קשה לו, תמיד אמונתו בה' הינה מוחלטת.

יסוד זה למדנו כאן ממסעותיהם וחניויותיהם של עם ישראל שלא היו יכולים לדעת אף פעם כמה זמן תמשך כל חניה, אבל לעולם על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, בלי שאלות ובלי תלונות רק כפי מה שנצטוו כך עשו.

43

the step, what it builds in us is bigger.¹⁸ Our journey was designed with love and the deepest appreciation of exactly what we need to reach greatness. The bumps in the road are part of the journey — not a disruption from it.¹⁹ Indeed, the very *din* that hurts us can be the very light that guides us.²⁰

Hashem is lighting our path no less when things are hard than when things are easy.²¹ The *din* in our lives becomes the light on our path when we realize that Hashem has determined it. Our relationship with Hashem will become stronger when we know that He is our light.²²

• The pillar of fire was not a onetime event; it is a constant reality. No matter how dark our personal desert, every challenge we encounter is really a bright fire in the darkness²³ — Hashem is our fire in the darkness.

The pain in my life is not Hashem leaving me, it's Him being with me...in a different way. Learning to view my pain in this way can make our relationship with Hashem stronger. He is with me always.

44

The Rebbe's point here is that Hashem's kindness can be divided into two categories: 1. Actions that are clearly kind. 2. Actions that are not clearly kind. The underlying premise is that all His actions are kind, some are just more apparently so. The Rebbe advises one who has difficulty finding the more apparent expressions of Hashem's kindness in his life to reframe his perspective on the pain he is going through to be perceived as an absolute expression of Hashem's love. Through that, he can feel Hashem's love despite the hurt — actually, because of it.

46

pg 142

strengthen *emunah* is to saturate one's life with *emunah* consciousness² — consciousness of Hashem's greatness, care, and involvement.³ The more saturated one's life is with *emunah*, the stronger one's *emunah* will become. First and foremost, one must saturate oneself by thinking regularly about how infinitely great Hashem is, and how He runs the entire world.⁴ One must think about the fact that Hashem also runs his life — not slightly, but intimately — and loves him and cares. One should take consistent note of the *hashgachah* in his life and remind himself that when things don't work out the way he wanted, that too was from Hashem, because He cares.

Saturating one's life with *emunah* means having *emunah* conversations. Talk to friends about the times you have seen Hashem in your life⁵ and how you know He is still there even when it is hard to see Him. Talk with them about Hashem's greatness, His love, and kindness. Make Him the theme of your speech — say *baruch Hashem* and *b'ezras Hashem*. When you converse about the fact that everything is from Hashem, you make your *emunah* stronger.

Speak to yourself about Hashem and your *emunah* in Him. Repeat to yourself that He runs the world and everything in it and is infinite, and the only Reality.⁶ The more you say it to yourself, the more it becomes

48

pg 69

Hashem is hugging us always — no matter what He's putting us through⁸ or how much wrong we have done.⁹ He will never stop hugging us,¹⁰ "Ivilti yidach mimenu nidach," and what He is putting us through comes out of love.¹¹ Even in the darkest and most difficult of times, Hashem loves us. If we feel distant, it is because we have let go of Him. During challenging times or spiritual lows, we might feel disconnection. A Jew must realize that his feelings of disconnection are not because of his situation but rather because of his reaction to them.¹²

Sometimes, we loosen our hug with Hashem when He puts us through difficulty or when we find ourselves in a rut. However, if we hold on to Him and work on our *avodas Hashem* despite the challenge,¹³ we will feel the hug even though things hurt. He will never let go; the distance is from our side. To the extent that we tighten our grip¹⁴ is the extent to which we will feel the hug.¹⁵ He holds on to us always.¹⁶

Deeper sources reveal¹⁷ that when you spell out the letters of the word "yetzer" (inclination) — *yud*, *tzadi*, *reish* — the last letter of each spelled-out letter spells *daled*, *yud*, and *shin*, which are the letters of Hashem's name "Shak(d)ai." The implication is that even at the very edge of our yetzer hara — our deepest downfalls and periods of darkness — Hashem (Shakai) is there as well, holding on to us. He will never let go — "Ivilti yidach mimenu nidach."

Life is rarely consistent. It has ups and downs, difficult times and easier times, times of spiritual success and times of spiritual falls. Our circumstances can change from day to day, minute to minute. There is, however, one constant in life: Hashem. No matter how much life has changed or how uncertain the future is, one thing is constant — Him. He never lets go of us and is with us always¹⁸...no matter what we do or go through. He was

על משמעותם המיוחדת של דברי הרמב"ן (המובאים לעיל) לנו כבני תורה עמד הגרא"א דסלר זצ"ל (מכתב מאליהו ח"ד 229-230) תוך שהוא תמה, מהו טעמה של הנהגת ה' בכל ענין המסעות והאופן המתואר בפסוקים ובדברי המפרשים, ומפני מה הכריחם השי"ת להתבטלות כזו בענינים הנוגעים לצרכי החיים הבסיסיים ביותר. והשיב על כך שהנהגה זו הייתה נחוצה לשם חינוך לקבלת עול תורה.

ומכאן הוא מסיק לדורות, כי מי שחושב שישב בשקט ובשלום עם כל הנוחיות ואז יעבוד את ה', טועה הוא טעות גדולה, רק לאחר שיקנה את ההתרגלות לשאת עול כבוד בתנאי החיים באופן קיצוני רק אז תיתכן אצלו קבלת התורה. א"כ מדברי רבותינו למדנו, שיסוד זה שיהיה בטחונו בה' שלם לגמרי להאמין ולידע כי הכל מאתו יתברך, יסוד זה הינו תנאי הכרחי בקנין התורה. שהרי עבודת ה' מחויבת היא בכל המצבים ולא רק בשעת השקט ומי שאינו שלם בבטחונו איך יוכל להמשיך ולעסוק בתורה מתוך שלווה כנצרך לעסק התורה שהרי

47 השל"ה כותב שיש רמז מוסרי בפסוקים אלו: "על כל פעולה או תנועה האדם עושה, יאמר "אם ירצה ה" או 'בעזרת ה". למשל, בלכתו בדרך יאמר ויני נוסע בעזרת ה' יתברך, ויבדעתי לחנות במקום פלוני בעזרתו יתב'... וצא שם שמים שגור על פיו בשעה שעולה במחשבתו ובשעת מעשה, ככה כל פעולותיו."

with us from the day we were born and will be with us until the day we die. No matter what life brings, whether high points or low points, uncertain or change, Hashem is with us through it. Yes, even in our lowest times, even if we let go of Him, He is with us. He is the constant that stays with us throughout an inconsistent existence, hugging us always, throughout all...even if we don't feel it. The more we push ourselves to keep halacha when it is hard, the more we will feel it.

Important to understand is that feeling the hug does not actually require that we successfully grow during our periods of darkness, or that we try to. As long as we are actively trying to move forward spiritually, we will feel His love, even if we are not actually progressing. It's the desire to grow and attempt to do so — not the actual achievement — that builds our relationship and completes the hug. Moreover, the attempt to grow stands as a merit to lessen the darkness and ease the difficult circumstances, even if we don't achieve success.²⁰ If we try to hug Hashem, the challenges are not as challenging.

הג הסוכות מבטא את אותה נוראות שחידש יעקב אבינו. בספר משך חכמה מובא יסוד חשוב, דרכו אפשר להבין הרבה מערכות בתורה: כשם שמבינים שעבור הקב"ה אין דבר גדול מדי, באותה מידה אין שום דבר קטן מדי עבורו. זהו יסוד שהפילוסופים טעו בו, הם טענו שהקב"ה כה גדול עד שאינו מתעסק בעולמנו הקטן.

אמונת ישראל היא שהקב"ה הוא נורא. לא רק "גדול" ו"גבור" אלא גם "נורא", אשר כלפיו אין שום דבר גדול ואף לא קטן מדי! זהו גם עניינה של הסוכה - "שתיים ורפנות" כהלכתן ושלישית אפילו טפח" (סוכה ד ע"ב). ורמז על כך האריז"ל שזוהו כחיבוק של הקב"ה אותנו, בכיכול ע"י הכניסה לסוכה הקב"ה מחבק את היהודי - דבר נורא!